

**EEN GOEDE START OP SCHOOL
MET EEN STERKE INTAKE**

Door Paul Nijhof – LOWAN-PO studiedagen 2024

Even voorstellen

Paul Nijhof

Coördinator nieuwkomersonderwijs

Expertisedeler – ambulante begeleider

Kindcentrum Mozaïek in Helmond

Gastdocent op Hogeschool De Kempel

Spreker op de LOWAN dagen

- intakegesprekken

- panelgesprek 'ouderbetrokkenheid'

PRIMAIR ONDERWIJS
leren leren, leren leven

Inhoud

Afstemming bij aanmeldmoment

Vorbereiding intake

interculturele gesprekken

De intake zelf

Informatie delen met ouders

Stappen na de intake

Meer weten?

Een aanmelding voor een nieuwkomer op jullie school

Wat is handig om voor de intake al te vragen en af te stemmen?

AANMELDING VAN EEN NIEUWKOMER

WAT IS HANDIG OM VÓÓR DE INTAKE AF TE STEMMEN MET OUDERS/VERZORGERS?

- **Vaststellen dat het een nieuwkomer is: nationaliteit en datum in NL**
  - Belangrijke informatie voor de financieringsaanvraag (meer info op lowan.nl)
  - Algemene opmerking: alle kinderen recht op onderwijs (ook zonder BSN)
- **Let op de geboortedatum en check de afspraken in jouw regio.**
  - In Helmond gaan kleuters direct in de wijk naar de basisschool
  - Kinderen vanaf 12 jaar starten in het VO bij het nieuwkomersonderwijs
  - → Kinderen van 6 t/m 11 jaar komen in aanmerking voor OAN op Mozaïek
  - Alle reguliere scholen kunnen ook nieuwkomers aannemen

AANMELDING VAN EEN NIEUWKOMER

WAT IS HANDIG OM VÓÓR DE INTAKE AF TE STEMMEN MET OUDERS/VERZORGERS?

- **Vraag in welke taal de ouders en het kind kunnen communiceren**

- Breng indien nodig de tolkmogelijkheden in kaart
- Probeer ouders verantwoordelijk voor te houden
- Meertalige collega's inzetten is handig
- Een account bij Globatalk om snel te schakelen bij onverwachte situaties
- Ondersteuning Vluchtelingenwerk m.b.t. tolk / administratie

- **Wie heeft er gezag?**

- Is er sprake van een voogd (bijv. AMV'er)? Betrokkenheid stichting NIDOS
Hoe zit het met gescheiden ouders? Wie meldt het kind aan? Regelingen?

AANMELDING VAN EEN NIEUWKOMER

WAT IS HANDIG OM VÓÓR DE INTAKE AF TE STEMMEN MET OUDERS/VERZORGERS?

- **Maak een afspraak op datum en tijd**
  - Geef aan dat ze in NL op tijd verwacht worden
  - Schrijf het telefoonnummer op. Stuur afspraakbevestiging / herinnering
  - Geef aan dat het belangrijk is dat het kind er zelf ook bij is voor kennismaking
- **Geef vooraf aan welke documenten nodig zijn**
  - Identiteitsgegevens kind en ouders
  - Bij gescheiden ouders beschikbare papieren m.b.t. regelingen / voogdij
  - Inschrijving gemeente en/of IND-pasje: o.a. vaststellen 'datum in NL'
  - Eventueel schoolrapportage vorige school (AZC, land van herkomst)

DE INTAKE VOORBEREIDEN

WAT IS HANDIG OM VOORAF TE REGELEN?

- **Zorg dat je wat tijd achteraf vrijhoudt in je agenda (mits mogelijk).**
  - Veel ouders schatten de reistijd verkeerd in of kunnen het niet vinden
  - Een intakegesprek kan langer duren dan verwacht (vertalen, verhalen, regelzaken)
  - Tip: verwerk de belangrijkste zaken meteen na de intake. Je krijgt veel informatie!
  - Een intake kan best heftig zijn, bijvoorbeeld door trieste levensverhalen
- **Zorg voor diverse materialen, zodat de kinderen wat te doen hebben!**
  - De intake is lang voor kinderen. Zorg voor een leuke eerste ervaring op school
  - Observeer hoe kinderen omgaan met een puzzel, tekening, boek e.d.

VERDIEPING IN ACHTERGRONDEN

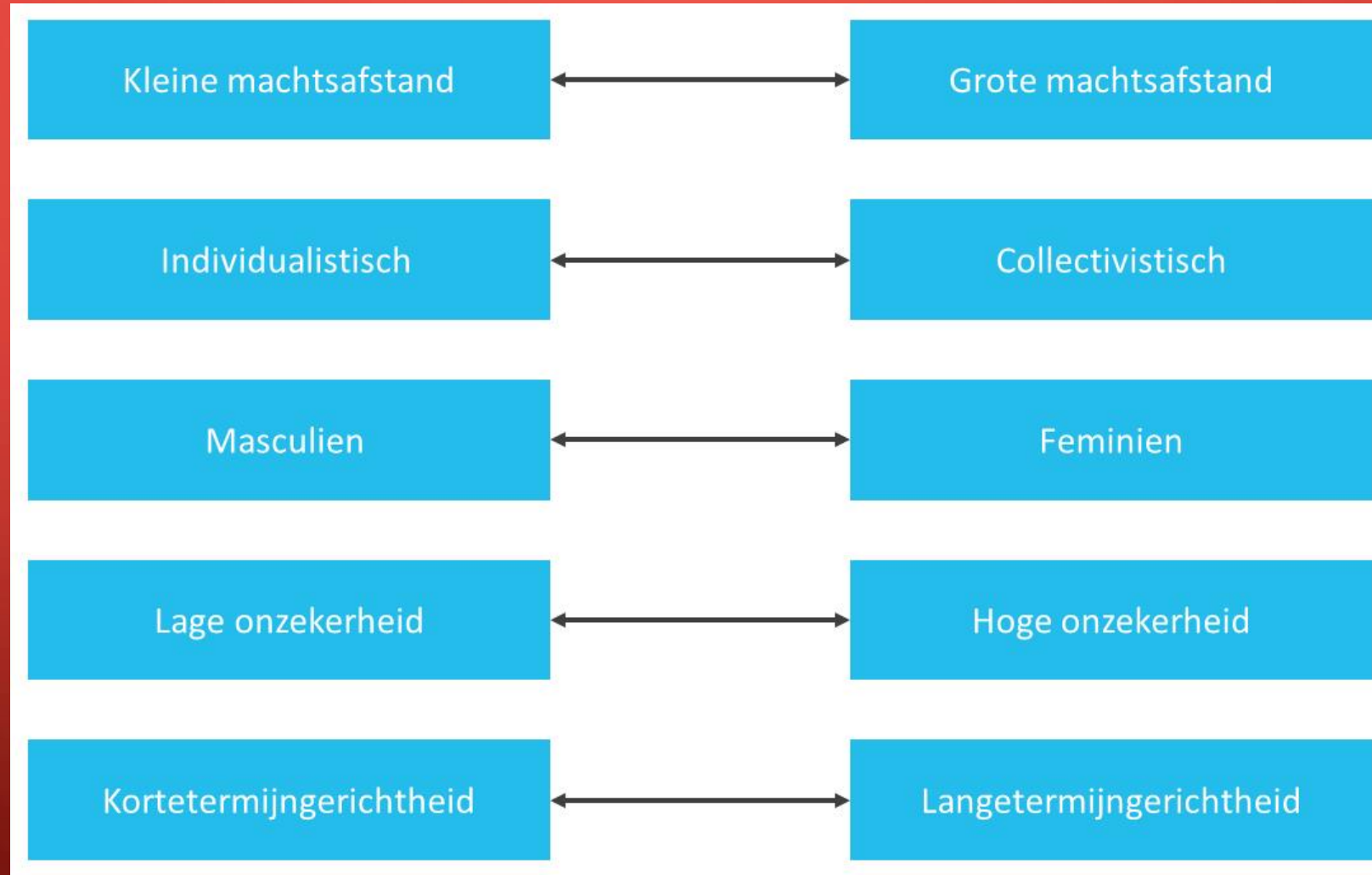
Weet welke push- en pullfactoren een rol spelen bij de migratie

Achtergrondkennis helpt je (het referentiekader van) de ander te begrijpen

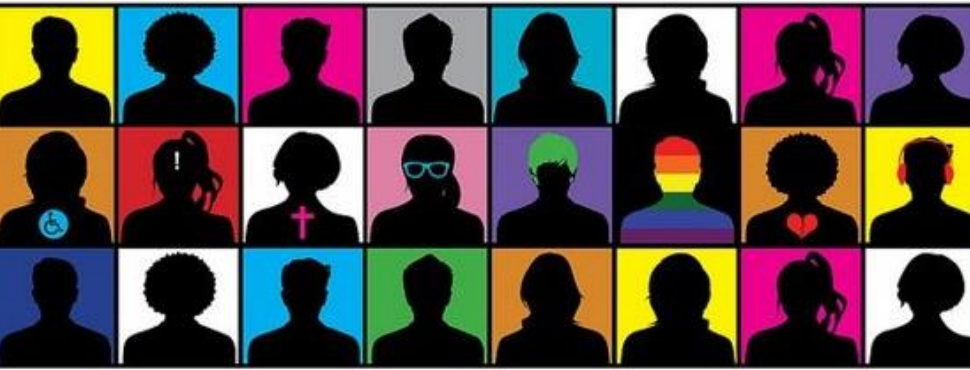
VERDIEPING IN ACHTERGRONDEN

Cultuurdimensies van Geert Hofstede om een 'persona' te vormen

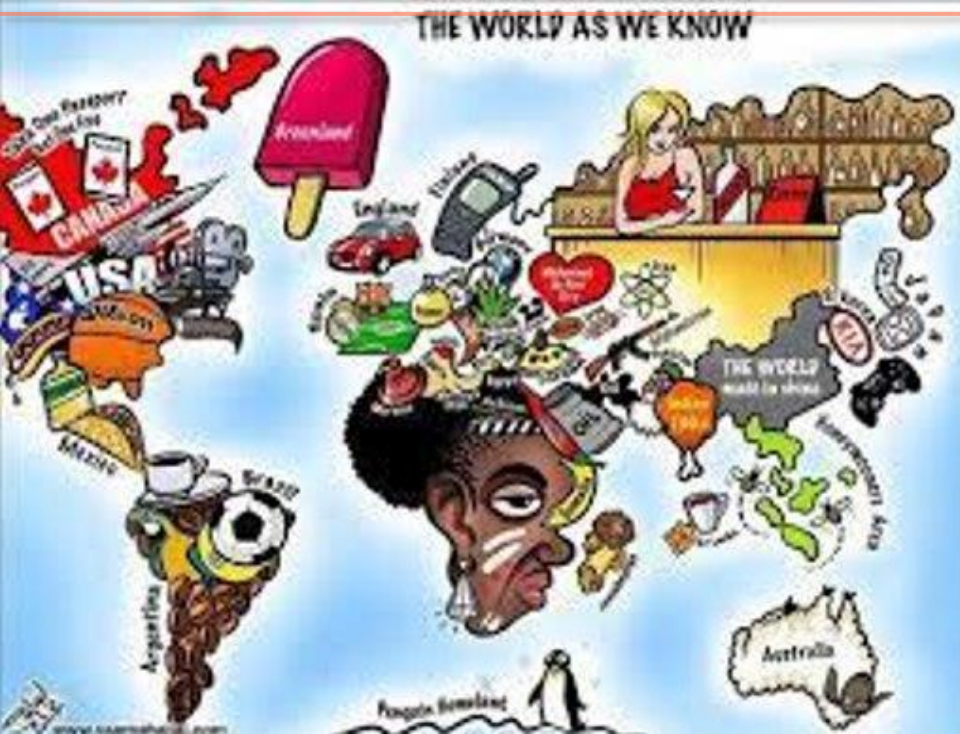

[Country comparison tool \(hofstede-insights.com\)](https://hofstede-insights.com)

LOSE THE LABELS

PEOPLE DON'T BELONG IN BOXES

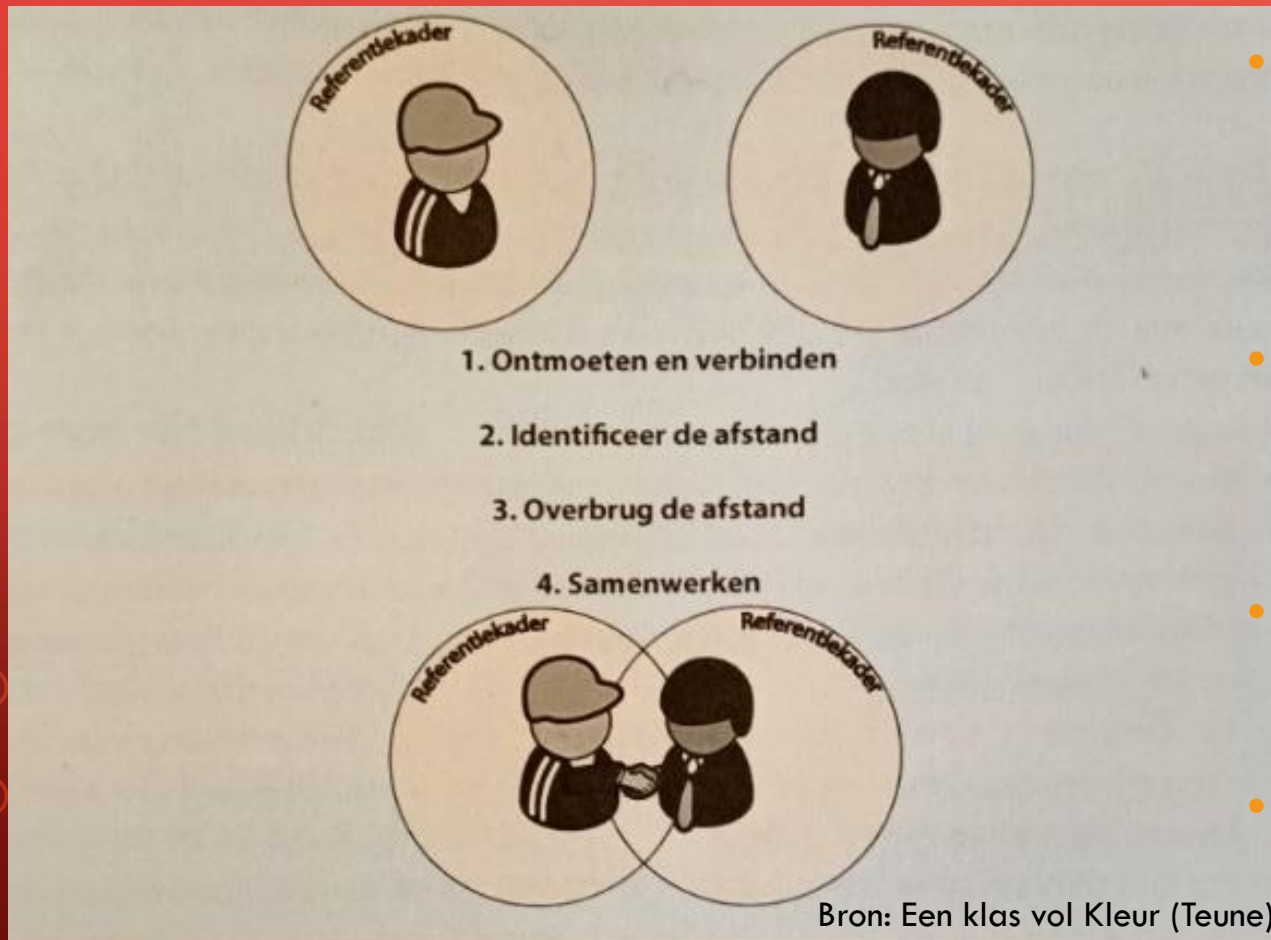

VOORKOM STEREOTYPERING

“Benader ieder als een individu die zijn/haar eigen culturele bagage meeneemt (Shadid)”

VERDIEPING IN GESPREKSMETHODIEK

Van een verschillend referentiekader naar een gezamenlijk referentiekader

- **Betekenisvolle relatie (1)**
  - Open en onderzoekende houding
  - Motivatie en inzet om samen te werken
  - Verbinding
- **Kennis en bewustwording (2)**
  - Interpretaties vanuit eigen achtergrond
  - Ook weten wat *niet* cultureel bepaald is
- **Waardeverschillen overbruggen (3)**
  - Beweging naar de ander toe
- **Gezamenlijk doel (4)**
  - Gezamenlijke inspanningsverplichting

VERDIEPING IN GESPREKSMETHODIEK

TOPOI-model om invloed van diversiteit op het gesprek te onderzoeken

3 kernvragen per onderdeel (reflectie en analyse)

- Wat is mijn aandeel? *Wat doe ik; wat zeg ik, dat de ander zo doet?*
- Wat is het aandeel van de ander? *Dat ik zo doe*
- Wat is de invloed van de sociale contexten? *Dat de ander zo doet en ik zo doe?*

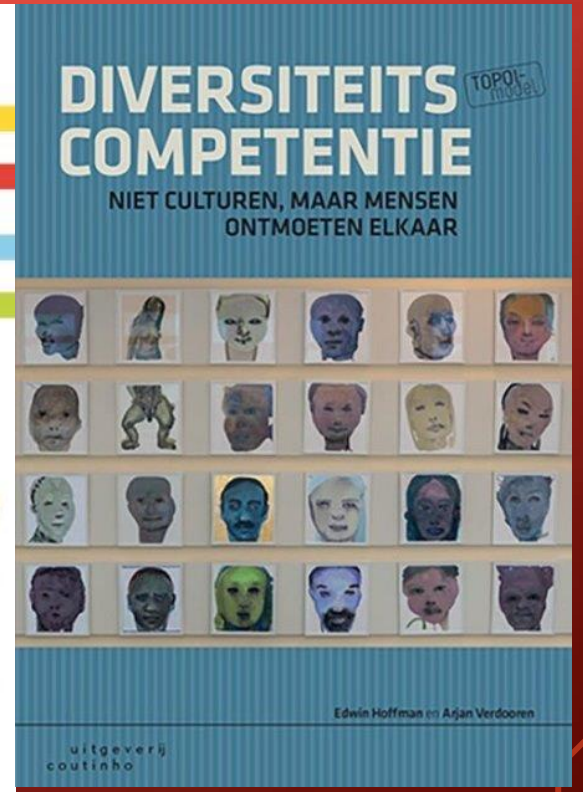
Interventies per onderdeel (+ voorbeelden)

- Taal: non-verbaal en verbaal (waarnemen met alle zintuigen, betekenissen navragen)
- Ordering: zienswijze en denkwijze (actief luisteren, inleven / invoelen, erkennen, gemeenschappelijke benoemen)
- Personen: identiteit en relatie/betrekking (onderzoeken hoe ieder de relatie ziet)
- Organisatorische en maatschappelijke context (de organisatie uitleggen)
- Inzet: motieven, emoties, waarden, behoeften (motieven van de ander onderzoeken)

Diversiteitscompetentie (Hoffman & Verdooren, 2018) Voorbeeld / uitwerking via deze link: [Verslag \(jso.nl\)](https://www.jso.nl)

LEESTIPS

Vakliteratuur over nieuwkomers, diversiteit, cultuur en communicatie

WILLKOMMEN स्वागत
欢迎 BIENVENIDA
WELCOME
BIENVENUE ようこそ
добро пожаловать
ترحيب BEM-VINDO

Werk vanaf de kennismaking aan een positief en veilig klimaat

Landkaart om te laten zien wie er in de klas zitten

Tijdens de Rondleiding laten we zien wie we zijn en waar we als KC Mozaïek voor staan (missie en visie). Diversiteitssensitief!

- We zijn verschillend en gelijk
- We leren van elkaars achtergronden
- We zijn nieuwsgierig zonder te oordelen

Verder o.a. aandacht voor:

- Alle talen zijn welkom (ontmoeten taalgenootje!)
- Opbouw van de populatie
- Sociaal-emotioneel leren / traumasensitief werken

Check-in systeem met stokjes a.d.h.v. Kleurenmonsters

WILLKOMMEN स्वागत
欢迎 BIENVENIDA
WELCOME
BIENVENUE ようこそ
добро пожаловать
ترحيب BEM-VINDO

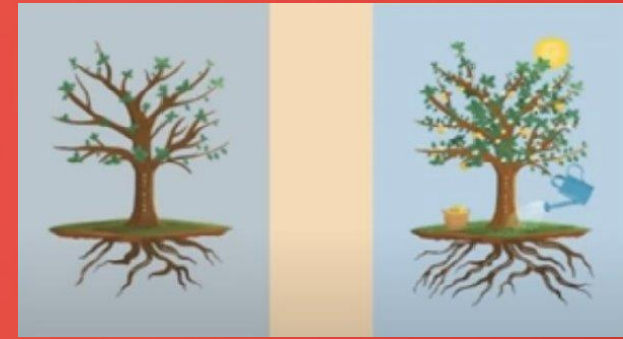
Oefen om de naam van het kind uit te spreken
Schrijf wanneer nodig deze fonetisch op

DE INTAKE

HEB JE GEDACHT AAN DEZE BELANGRIJKE VRAGEN?

LEG OUDERS UIT WAAROM JE IETS VRAAGT

LET OP DE BESCHIKBAARHEID VAN OUDERS OVER DIT ONDERWERP

- **Levensgeschiedenis**

- Oorlog, vlucht, gemis , scheiding of andere ingrijpende gebeurtenissen
- Onderzoek welke invloed deze hebben op ontwikkeling kind
- Welke belemmerende / stimulerende factoren zijn er? (veerkracht)
- Let op: het referentiekader van ouders kan enorm verschillen
- Voel aan wanneer je doorvraagt of beter er een volgend moment inplant
  - Let op in het bijzijn van kinderen wat tactvol is / een vervolg zonder kind kan handig zijn
  - “Read the air”: zijn ouders in staat om iets hierover te delen? (niet pushen)
  - Vraag je bij zeer korttijdelijke plaatsingen (AZC) af in hoeverre je hier op doorvraagt

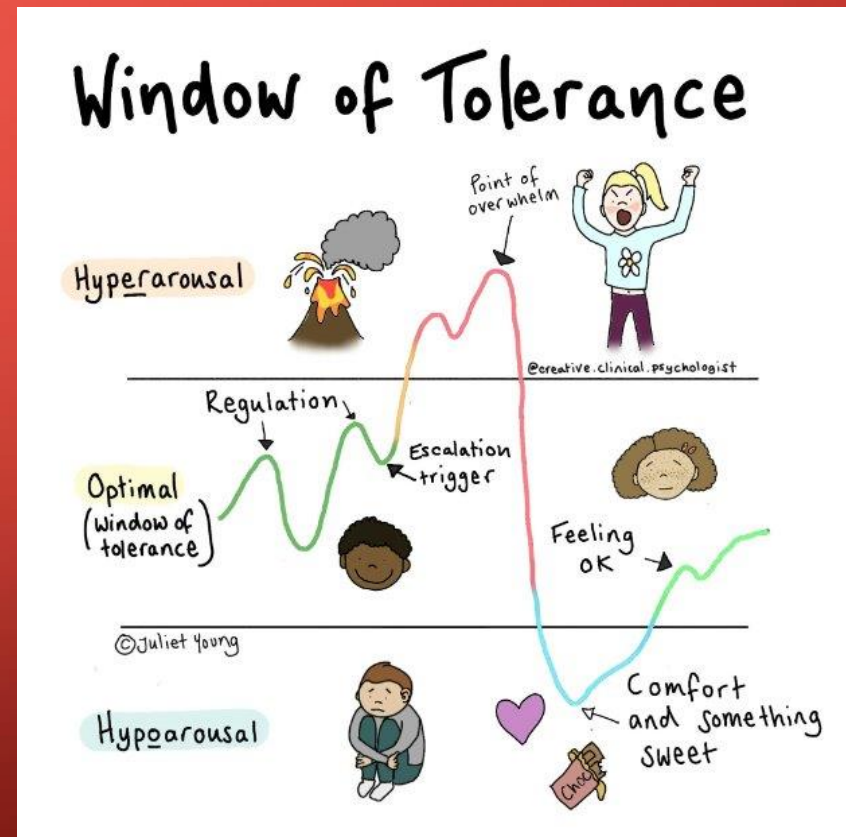
DE INTAKE

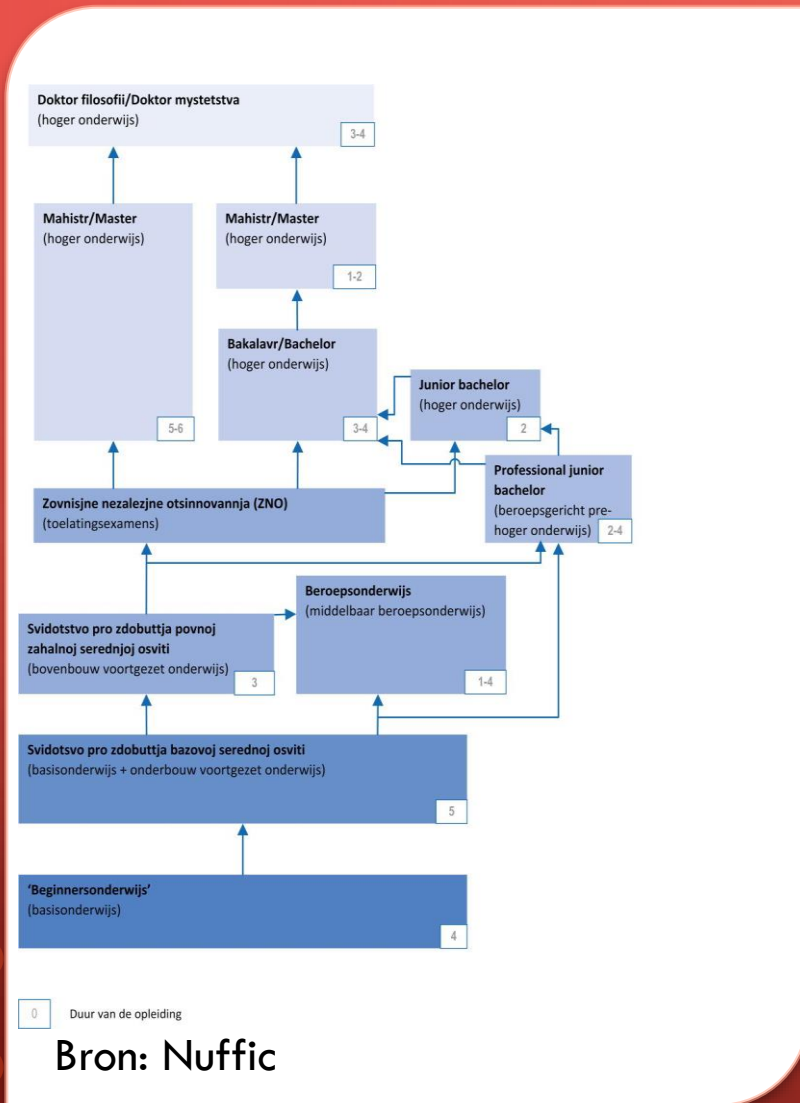
SIGNALEN OPPIKKEN EN ONDERZOEKEN WAT ER IN DE ONZICHTBARE RUGZAK ZIT

Een voorspelbare, gestructureerde en positieve omgeving helpen de leerling om de leerling om veerkrachtig te zijn.

Voorbeeldsituatie Oekraïense vluchtelingen

DE INTAKE

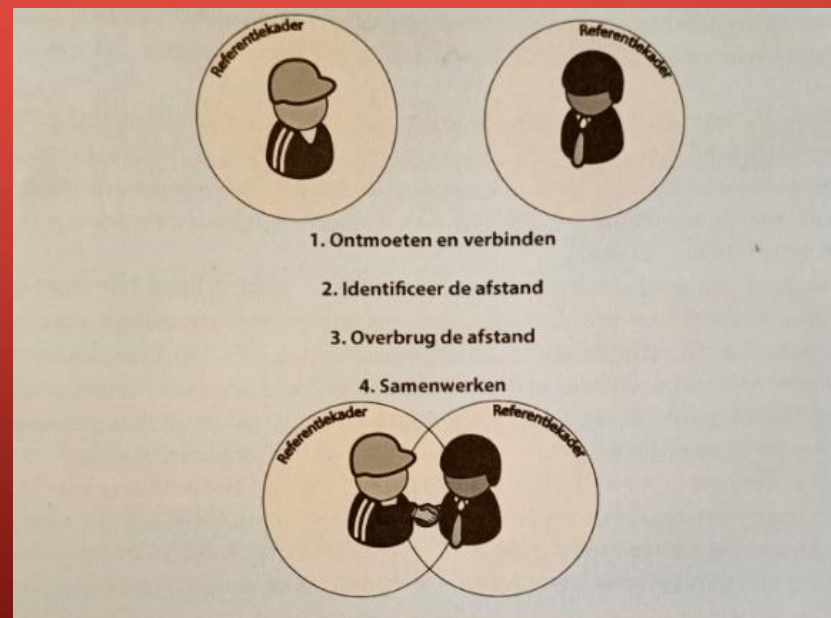
HEB JE GEDACHT AAN DEZE BELANGRIJKE VRAGEN?

- **Vraag specifiek naar schoolhistorie, (leer)gedrag en systeem op de vorige school / scholen:**
  - Je kan later dan ook beter bepalen of het kind zichzelf is
  - Let op: soms antwoord de ouder onwetend, omdat er een tijd afstand tussen kind en ouder is geweest
  - Je kan verwachtingen beter afstemmen wanneer de rol- en taakverdeling van school en ouder duidelijker worden

DE INTAKE

HEB JE GEDACHT AAN DEZE BELANGRIJKE VRAGEN?

- **Stel gericht ook vragen over voeding, nachtrust en opvoedingswijze**
  - Praat met ouders over bedtijden, omdat deze zienswijze nogal kan afwijken
  - Geef aan wat de afspraken op school zijn met voeding en traktaties

DE INTAKE

HEB JE GEDACHT AAN DEZE BELANGRIJKE VRAGEN?

- **Welke taal/talen zijn er binnen het gezin? Welke taalaanbod op school?**
  - Eerste taalontwikkeling heeft een grote invloed op de tweedetaalontwikkeling!
  - Gebruik de eerste taal ook op school (tevens een stukje identiteit leerling)
- **Breng de ontwikkeling van de eerste taal in kaart:**
  - Wanneer is het kind gaan praten?
  - Praat het verstaanbaar voor familieleden? Verstaan andere mensen hem/haar?
  - Komen er in de familie taalproblemen voor?
  - Leg een link naar de vragen over de motoriek (check signaleringslijst TOS)

DE INTAKE

HEB JE GEDACHT AAN DEZE BELANGRIJKE VRAGEN?

- **Vraag naar de gezinsopbouw, het gezinssysteem en de woonsituatie**

DE INTAKE

HEB JE GEDACHT AAN DEZE BELANGRIJKE VRAGEN?

- **Vraag naar de situatie op het werk, indien relevant**
- **Weten ouders welke rechten ze hebben?**

DE INTAKE

ANDERE TIPS VOOR JE INTAKE

- **Heb overzicht op hoe de sociaal-maatschappelijke kaart in elkaar steekt**
  - Check ook of ouders ingeschreven zijn bij een huisarts (leg belang uit, verzekering)
    - <https://www.pharos.nl/kennisbank/infographic-eerstelijnszorg/>
    - Arbeidsmigranten informatie geven (workinnl.nl) en wijzen op rechten (Fairwork)
  - Vluchtelingenwerk ondersteunt vluchtelingen (bouwen ze stapsgewijs af)

DE INTAKE

ANDERE TIPS VOOR JE INTAKE

- **Adviezen hoe ouders kunnen bijdragen aan tweedetaalontwikkeling**
  - Gebruik van de moedertaal thuis
  - Lid worden van bijv. een sportclub. Deelnemen aan activiteiten op school / in wijk
  - Samen naar de bibliotheek gaan
- **Laat tekenen voor gegevensuitwisseling met de GGD**
  - Laat kinderen met zorgelijke ontwikkeling oproepen voor screening met urgentie
  - Maak maatwerkafspraken met de GGD. *Good practice* Kindcentrum Mozaïek

BELANGRIJKE INFORMATIE OVER SCHOOL DELEN

WAT LAAT JE ZIEN EN WAT GEEF JE MEE?

- **Rondleiding (deels) door een leerling die dezelfde taal en/of cultuur heeft**
  - Het kind krijgt al verbinding met een klas/schoolgenootje.
  - *Practice what you preach*: meertaligheid benutten en welbevinden staat voorop.
- **Laat het kind, ouders en de leerkracht elkaar ontmoeten. Laat de klas zien**
  - De leerkracht heeft de klas voorbereid op komst nieuwe leerling: “Welkom!”
  - Het kind heeft beeld bij de school, de klas, kinderen en de leerkracht.

BELANGRIJKE INFORMATIE OVER SCHOOL DELEN

WAT LAAT JE ZIEN EN WAT GEEF JE MEE?

- **Een informatieblad met praktische info (tijden, afspraken, communicatiewijze)**
  - Gebruik concrete taal. Stel het blad in meerdere talen beschikbaar
  - Ondersteun met plaatjes / picto's
  - Wanneer er een taxidienst betrokken is, geef daar ook passende informatie over
- **Let op welke mate van hoeveelheid informatie voor ouder(s) werkbaar is.**
  - Nieuwkomers hebben veel intakes en regelzaken in korte tijd.
  - De hoeveelheid info is veel en verschillen met het land van herkomst vaak groot.
  - Wat heeft de nieuwkomer meegemaakt en welke mentale ruimte is er?
  - Welke informatie moet nú en welke informatie kan op een later moment?
    - *Good practice: algemene ouderavond na een maand in meerdere talen*

GOOD PRACTICE

MEERTALIGE INFORMATIEAVOND

SIMULTAAN IN MEERDERE TALEN AANGEBODEN

In oktober hebben we binnen onze unit OAN een informatieavond die we in het Nederlands, Engels, Arabisch en Oekraïens aanbieden.

Belangrijke onderwerpen zijn o.a. taalontwikkeling, schoolsysteem, armoedebestrijding en bibliotheek.

Ouders helpen met elkaar te ontmoeten, verbinden en het netwerk uit te breiden.

Розвиток мови в домашніх умовах

- Важливо продовжувати добре розвивати рідну мову. Це також допомагає при вивченні голландської мови.
- Заохочуйте вдома бажання дитини розмовляти вдома. Спілкуйтеся, розповідайте історії.
- Заохочуйте читати вдома рідною або голландською мовою.

Читайте для Вашої дитини рідною мовою, аби збагачувати її словниковий запас та мовлення.

kindcentrum
Mozaïek

Program

- Language development
- Educational system in the Netherlands
- Practical school information
- Library at school
- Financial support through shopping card

[Plaatsen](#) | [Feed](#) | [LinkedIn](#)

BELANGRIJKE INFORMATIE OVER SCHOOL DELEN

WAAR KAN JE VERDER OP INSPELEN BIJ INTERNATIONALS/EXPATS?

- **Internationals/expats vragen specifieke informatie**
  - Informatie over onderwijssysteem in Nederland
  - Perspectief / toekomst voor het kind binnen systeem
  - Wat ze van school kunnen verwachten: hoge verwachtingen
  - Huiswerk, ondersteuning thuis, rol ouders

DEEL DE INFORMATIE

ZORG VOOR EEN EFFECTIEF SYSTEEM

- **Zorg dat de informatie op de juiste plekken komt**

- Administratie
- Directie
- Leerkracht
  - Deel een kopie van de intake

- **Van intake naar leerlijn**

- Gebruik waardevolle informatie om het kind goed te volgen en helpen
  - Stimulerende / belemmerende factoren
- Zet de informatie slim weg: bij een uitstroomdocument makkelijk op te halen

BEKIJK IN HET INTAKEFORMULIER

ZORG VOOR *EEN EFFECTIEF SYSTEEM*

- **Wat valt je op aan het intakeformulier van Mozaïek?**
  - Sterke punten
  - Aandachtspunten
  - Wat valt je verder op?
  - Wat neem je mee voor jouw praktijk?
- **Via [lowan.nl](https://www.lowan.nl) vind je andere voorbeelden van intakeformulieren**

ZELFZORG

WAT DOE JE MET DE HEFTIGE VERHALEN DIE JE GEHOORD HEBT?

- **Systeem / omgang met elkaar en jezelf in school**
- **Wat werkt voor jou?**

[Maarheeze.nu](https://www.maarheeze.nu) : gedicht Stateloos